

11/06/2008

Θέμα: Έκθεση International Monetary Fund¹

Μάιος 2008

1. Η ελληνική οικονομία διαγράφει ανοδική πορεία τα τελευταία χρόνια, με το χάσμα μεταξύ του κατά κεφαλήν εισοδήματός της και αυτά των υπολοίπων χωρών της Ε.Ε.-15 να έχει μειωθεί σημαντικά. Οι καταγεγραμμένες αυξήσεις στο επίπεδο απασχόλησης και οι υπολογίσιμες αυξήσεις των πραγματικών μισθών έχουν τροφοδοτήσει την εντονότερη κατανάλωση, ενώ η απελευθέρωση του χρηματοοικονομικού τομέα και η μείωση των επιτοκίων ενίσχυσαν την επιχειρηματικότητα και τα επιχειρηματικά κέρδη. Ωστόσο, ο εξωτερικός τομέας συνεχίζει να επιβραδύνει την ανάπτυξη, καθώς τα εξωτερικά ελλείμματα διατηρούνται ή διευρύνονται. Οι πληθωριστικές πιέσεις αυξήθηκαν στο τελευταίο τέταρτο του 2007 εξαιτίας των αυξήσεων στις τιμές των τροφίμων και του πετρελαίου, αν και η διαφορά μεταξύ του επιπέδου πληθωρισμού της Ελλάδας και του μέσου όρου των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μειώθηκε.

2. Η **ανάπτυξη** της ελληνικής οικονομίας αναμένεται να συνεχιστεί και το προσεχές χρονικό διάστημα, αλλά με πιο αργούς ρυθμούς. Οι εικόνες από τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις παρουσιάζουν μεγαλύτερη επιβράδυνση της ανάπτυξης από ό,τι έδειχναν οι προβλέψεις του πρώτου μισού του 2007, εξαιτίας των υψηλότερων τιμών του πετρελαίου καθώς και των υφιστάμενων χρηματοοικονομικών αναταράξεων στην Ελλάδα και τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες με τις οποίες συναλλάσσεται.

3. Σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο, οι **κίνδυνοι** πηγάζουν από το ασθενέστερο εξωτερικό περιβάλλον και από τα ενδεχόμενα προβλήματα ρευστότητας των τραπεζών. Σε μακροπρόθεσμο επίπεδο, η **συνεχής απώλεια της ανταγωνιστικότητας** εγείρει την πιθανότητα μιας παρατεταμένης περιόδου αργής ανάπτυξης. Η αποφυγή αυτού του κινδύνου απαιτεί τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κόστους μέσω συγκράτησης των μισθών,

¹ Greece: 2007 Article IV Consultation – Staff Report; Staff Supplement; Public Information Notice on the Executive Board Discussion; and Statement by the Executive Director for Greece (IMF Country Report No. 08/148). Το πλήρες δελτίο είναι διαθέσιμο στο <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2008/cr08148.pdf>

την εδραίωση ενός περιβάλλοντος που ενθαρρύνει την παραγωγή προϊόντων υψηλότερης ποιότητας, καθώς και μια γενικευμένη προσπάθεια για μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων και εργασίας. Οι αρχές αναγνωρίζουν τις αρνητικές επιπτώσεις της σταδιακής υποβάθμισης της ανταγωνιστικότητας, αλλά δε θεωρούν ότι θα αποτελέσουν αξιοσημείωτα εμπόδια για τα επόμενα χρόνια, αφού το ποσοστό ανεργίας έχει μειωθεί, ενώ οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν προβεί σε αναδιαρθρώσεις και εκμεταλλεύονται τις τεχνολογικές εξελίξεις.

4. Με τις **εξαγωγές** προς τις γειτονικές χώρες να αφορούν κυρίως σε προϊόντα χαμηλής τεχνολογίας και υψηλής έντασης εργασίας, οι εξαγωγείς αναμένεται να αντιμετωπίσουν μεγαλύτερο ανταγωνισμό, καθώς οι χώρες αυτές επιδιώκουν την ευθυγράμμισή τους με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών προβλέπεται να παραμείνει στα ίδια περίπου επίπεδα (14% του ΑΕΠ) τουλάχιστον έως το 2010.

5. Ο ελληνικός **τραπεζικός τομέας** μοιάζει εύρωστος και μέχρι στιγμής έχει μείνει ανεπηρέαστος από χρηματοοικονομικές αναταραχές. Ωστόσο, οι συνεχιζόμενες πιστωτικές επεκτάσεις και η εντονότερη παρουσία στη νοτιοανατολική Ευρώπη – χρηματοδοτούμενη εν μέρει από χονδρική χρηματοδότηση, έχουν αυξήσει την έκθεση των τραπεζών σε πιστωτικούς ή γεωγραφικούς κινδύνους, καθώς και σε κινδύνους ρευστότητας. Ενώ έχουν γίνει κατάλληλα βήματα για την ενίσχυση των εποπτειών και την εξασφάλιση της καλής συνεργασίας με τις Κεντρικές Τράπεζες της νοτιοανατολικής Ευρώπης, οι αναλύσεις ευαισθησίας για τη διαχείριση ακραίων περιπτώσεων οφείλουν να επικαιροποιηθούν. Η Τράπεζα της Ελλάδας έχει επισημάνει πως έχουν γίνει βήματα προς την εντατικοποίηση της εποπτείας, καθώς τα κριτήρια για δανειοδοτήσεις έχουν γίνει αυστηρότερα και οι απαιτήσεις για παροχές έχουν αυξηθεί. Οι αρχές έχουν λάβει μια σειρά μέτρων για να πατάξουν την παραοικονομία, ωστόσο αυτό το πρόγραμμα εξυγίανσης δεν μπορεί να οριστικοποιηθεί αν δεν εγκαθιδρυθούν προηγουμένως νέο νομοθετικό πλαίσιο και κατάλληλοι ρυθμιστικοί κανονισμοί.

6. Οι αρμόδιες αρχές επιδιώκουν περαιτέρω **δημοσιονομική προσαρμογή** με στόχο την επίτευξη ενός ισοσκελισμένου προϋπολογισμού έως το 2010. Κεντρικοί άξονες αυτής της προσαρμογής είναι η πάταξη της φοροδιαφυγής με διοικητικά μέτρα, καθώς και οι σχεδιαζόμενες αλλαγές στη φορολογία του πετρελαίου θέρμανσης και της ιδιοκτησίας. Με δεδομένο το υψηλό επίπεδο του δημοσίου χρέους και τις σχετικές πιέσεις, κρίνονται αναγκαίες επιπρόσθετες προσαρμογές για να υπάρξει δημοσιονομικό πλεόνασμα.

7. Οι δημοσιονομικοί στόχοι για τα **έσοδα** της τριετίας 2008-2010 είναι φιλόδοξοι, και η επίτευξή τους θα απαιτήσει περισσότερους μηχανισμούς ενίσχυσης των εσόδων από τους ήδη υπάρχοντες. Έχουν ήδη αρχίσει να γίνονται μεταρρυθμίσεις στο φορολογικό σύστημα και στη διαχείριση δαπανών, οι οποίες θα χρειαστεί να διευρυνθούν. Σκόπιμο κρίνεται η

νεοσυσταθείσα εθνική επιτροπή για την πάταξη της φοροδιαφυγής να επικεντρώσει το ενδιαφέρον της στην απλοποίηση των φορολογικών κανονισμών και διαδικασιών.

8. Οι μεταρρυθμίσεις στο **συνταξιοδοτικό** προσεγγίζονται σταδιακά: οι προτεινόμενες αλλαγές είναι περιορισμένης έκτασης και δεν προβαίνουν σε πλήρη αποτίμηση των χρηματοοικονομικών αναγκών και της εξοικονόμησης κόστους. Έμφαση δίνεται στην ενοποίηση των ταμείων και στην εισαγωγή πιο περιοριστικών κριτηρίων για πρόωρες συνταξιοδοτήσεις. Στην άποψη ότι οι προτεινόμενες συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις θα μπορούσαν να είναι περισσότερο ριζικές και φιλόδοξες, οι αρμόδιες αρχές αντιτάσσουν πως είναι ρεαλιστικές.

9. Ενώ έχουν γίνει διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, τα εμπόδια στη βελτίωση της παραγωγικότητας παραμένουν. Παρόλο που έχουν ληφθεί σημαντικές πρωτοβουλίες για την αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, η ενθάρρυνση του ανταγωνισμού και η μείωση της δυσκαμψίας στην αγορά εργασίας στέκονται ακόμα ως προκλήσεις. Οι αρχές σκοπεύουν να ενισχύσουν την **επιχειρηματικότητα** μέσω παροχών οικονομικών κινήτρων και ισχυροποίησης του θεσμικού συστήματος, δίνοντας έμφαση στη μείωση της γραφειοκρατίας και βελτιώνοντας την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών. Στην κατεύθυνση αυτή, εξετάζονται οι προοπτικές για ιδιωτικοποιήσεις των αερολιμένων και των θαλάσσιων λιμένων. Στην τρέχουσα κατάσταση, η παρουσία του κράτους στις επιχειρήσεις δημόσιας ωφέλειας είναι έντονη. Σε ό,τι αφορά στην αγορά εργασίας, ενώ το ποσοστό απασχόλησης αυξάνεται σταθερά από το 2000, η αγορά εργασίας της Ελλάδας υστερεί συγκρινόμενη με αυτές άλλων χωρών. Συνολικά, η Ελλάδα δε συγκαταλέγεται στους ελκυστικούς επενδυτικούς προορισμούς, μιας και καταλαμβάνει την 100^η θέση (από 178) στην ετήσια έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας για την ευχέρεια της επιχειρηματικότητας.

Επιλεγμένοι μακροοικονομικοί δείκτες:

	2006	2007*	2008**	2009**	2010**
ΑΕΠ (μεταβολή έτους %)	4,2	4,0	3,7	3,5	3,6
Τελική εγχώρια ζήτηση (μεταβολή έτους %)	5,4	4,9	4,4	3,9	4,1
Δείκτης τιμών καταναλωτή (μεταβολή έτους %)	3,3	3,0	3,3	2,7	2,6
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών (μεταβολή έτους %)	5,1	7,6	6,6	6,6	6,5
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών (μεταβολή έτους %)	8,7	9,1	7,2	6,4	6,6
Ανεργία (% εργατικού δυναμικού)	8,6	7,8	7,0	6,7	6,4
Εξωτερικό χρέος (% του ΑΕΠ)	117,0	120,3	123,9	128,0	131,8
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (δισεκ. €)	-23,6	-31,8	-34,1	-36,9	-38,7

(*) εκτίμηση, (**) πρόβλεψη IMF